

ЗАЦВЕРДЖАНА
Пастанова
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь
29.07.2025 № 134

Вучэбная праграма
па вучэбным прадмеце «Замежная мова» (англійская, нямецкая,
французская, іспанская, кітайская) для V–IX класаў устаноў
адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй
адукацыі, з беларускай мовай навучання і выхавання
(базавы і павышаны ўзроўні)

ГЛАВА 1 АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

1. Дадзеная ўчэбная праграма па вучэбным прадмеце «Замежная мова» (англійская, нямецкая, французская, іспанская, кітайская) (далей – вучэбная праграма) прызначана для V–IX класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі (базавы і павышаны ўзроўні).

2. Дадзеная вучэбная праграма разлічана на 105 вучэбных гадзін для вывучэння замежнай мовы на базавым узроўні (3 вучэбныя гадзіны на тыдзень) і 175 вучэбных гадзін – на павышаным узроўні (5 вучэбных гадзін на тыдзень) у V–VIII класах; 102 вучэбныя гадзіны для вывучэння замежнай мовы на базавым узроўні (3 вучэбныя гадзіны на тыдзень) і 170 вучэбных гадзін – на павышаным узроўні (5 вучэбных гадзін на тыдзень) у IX класе.

3. Генеральная мэта навучання замежнай мове заключаецца ў фарміраванні вучняў як суб'ектаў міжкультурнай камунікацыі праз авалоданне імі іншамоўнай камунікатыўнай кампетэнцыяй і развіццё ў іх якасцей полікультурнай асобы, запатрабаваных сучасным інфармацыйным грамадствам ва ўмовах глабалізацыі. Генеральная мэта прадугледжвае пастаноўку і рэалізацыю адукацыйных, развіццёвых і выхаваўчых мэт у іх адзінстве.

Адукацыйныя мэты: моўнае і маўленчае развіццё асобы вучня шляхам забеспячэння практычнага валодання замежнай мовай як эфектыўным сродкам зносін у адзінстве яе кагнітыўнай, камунікатыўнай і экспрэсіўнай функцый; засваенне і актуалізацыя ведаў аб вивучаемай замежнай мове; авалоданне навыкамі і ўменнямі іншамоўнай маўленчай дзейнасці (успрымання і разумення іншамоўнага маўлення на слых, гаварэнне, чытанне, пісьмо і пісьмовае маўленне).

Развіццёвыя мэты: кагнітыўнае, камунікатыўнае, сацыякультурнае развіццё вучняў; авалоданне спосабамі фарміравання і фармулявання думкі на замежнай мове; развіццё лінгвістычнага кампанента гуманітарнага мыслення; узбагачэнне эмацыянальна-пачуццёвай сферы асобы.

Выхаваўчыя мэты: узбагачэнне духоўнага свету вучняў; фарміраванне маральных каштоўнасных арыентацый, грамадзянскасці і патрыятызму; выхаванне павагі да культуры і народа іншай краіны; фарміраванне псіхалагічнай гатоўнасці да міжкультурнай камунікацыі, уменняў ажыццяўляць зносіны ў кантэксце дыялогу культур.

4. Задачы навучання замежнай мове:

развіццё камунікатыўнай культуры вучняў, засваенне імі вуснага і пісьмовага маўлення на ўзроўні, дастатковым для адэкватнай трактоўкі

інфармацыі, якая перадаецца і прымаецца; кагнітыўнае развіццё вучняў, што праяўляецца ў пераструктураванні асобных фрагментаў індывідуальнага вобраза карціны свету і ўспрымання свету вывучаемай мовы праз штучна сфарміраваны ў свядомасці лінгвадыдактычны канструкт, які дазваляе ўспрымаць пазнавальны свет у адпаведнасці з яго (гэтага свету) уласнымі сацыяльнымі, палітычнымі, культурнымі, моўнымі рэаліямі, а не праз прамы пераклад на гэтую мову схем роднай, нацыянальнай карціны свету;

сацыякультурнае развіццё асобы, арыентаванае на ўспрыманне «іншага» ў яго непадобнасці праз пазнанне каштоўнасцей новай культуры ў дыялогу з роднай; супастаўленне вывучаемай мовы з роднай і культуры гэтай мовы з нацыянальнай; фарміраванне ўменняў прадстаўляць сваю краіну і культуру ва ўмовах іншамоўных міжкультурных зносін;

развіццё каштоўнасцей арыентацый вучняў, якое ажыццяўляецца з дапамогай фарміравання гуманістычнай пазіцыі асобы праз стварэнне ўмоў для ўзбагачэння адпаведнага канструктыўнага досведу эмацыянальна-пачуццёвых адносін як найважнейшага фактару становішча ўспрымання «іншага», паважлівых адносін да яго, прызнання разнастайнасці культур; з'яўленне ў вучняў імкнення да супрацоўніцтва і ўзаемадзеяння з іншымі народамі;

развіццё матывацыі да вывучэння замежнай мовы праз фарміраванне патрэб лепш разумець навакольны свет і быць зразуметым ім; усведамленне важнасці валодання замежнай мовай для сацыялізацыі ў сучасным свеце;

развіццё самаадукацыйнага патэнцыялу вучняў, забеспячэнне іх гатоўнасці да самастойнай работы над мовай, у тым ліку неабходнымі тэхнікамі вучэбна-пазнавальнай дзейнасці, стратэгіямі самааналізу, саманазірання.

5. Метады і формы навучання і выхавання.

У сваёй сукупнасці мэты і задачы прадугледжваюць праектаванне і арганізацыю адукацыйнага працэсу на аснове патрабаванняў асобна арыентаванага, кампетэнтнаснага, камунікатыўнага, кагнітыўнага і сацыякультурнага падыходаў у іх адзінстве.

Канструяванне працэсу навучання патрабуе выкарыстання сучасных адукацыйных тэхналогій (сацыяльных, інфармацыйна-камунікацыйных і іншых тэхналогій. На вучэбных занятках неабходна мадэляваць сітуацыі міжкультурных зносін, актыўна прымяняць метады праблемнага навучання і эўрыстычныя метады, выкарыстоўваць розныя формы работы (парныя, групавыя, індывідуальныя і іншыя формы работы).

Выбар форм і метадаў навучання і выхавання вызначаецца на аснове мэт і задач вывучэння канкрэтнай тэмы, асноўных патрабаванняў да

вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў, сфармуляваных у дадзенай вучэбнай праграме.

6. Чаканыя вынікі засваення дадзенай вучэбнай праграмы.

Прадметныя вынікі:

сфарміраваныя ўяўленні вучняў аб нормах замежнай мовы (фанетычных, лексічных, граматычных);

сфарміраваныя ўяўленні аб мове як сродку зносін, прынятых правілах культуры маўленчых паводзін;

валоданне правіламі маўленчага этыкету;

валоданне рознымі відамі маўленчай дзейнасці (чытанне, успрыманне і разуменне маўлення на слых, гаварэнне, пісьмовае маўленне);

уменне будаваць маўленчыя выказванні ў вуснай і пісьмовай формах з улікам задач і сітуацый зносін;

уменне свядома выкарыстоўваць іншамоўныя маўленчыя сродкі з мэтай зносін;

уменне адэкватна выкарыстоўваць маўленчыя сродкі для эфектыўнага вырашэння разнастайных камунікатыўных задач у межах вивучанай тэматыкі.

Метапрадметныя вынікі:

развітыя ўменні ўзаемадзеяння на замежнай мове з аднакласнікамі, педагогічным работнікам, з носьбітамі мовы ў межах вивучанай тэматыкі, працаваць у калектыве, улічваць розныя меркаванні, каардынаваць работу ў пары або малой групе;

развітыя камунікатыўныя здольнасці вучня, уменні выбіраць адэкватныя моўныя і маўленчыя сродкі для паспяховага вырашэння камунікатыўнай задачы;

сфарміраваная матывацыя да вивучэння замежнай мовы і вучэння ў цэлым;

уменне выбіраць аргументы для абгрунтавання ўласнай пазіцыі і правільна і аргументавана выкладаць свае думкі вусна і пісьмова;

уменне ўстанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі, фармуляваць вывады на аснове аналізу звестак або фактаў;

уменне здабываць інфармацыю з пісьмовых і аўдыятэкстаў у межах вивучанай тэматыкі;

уменне выкарыстоўваць розныя крыніцы інфармацыі з вучэбна-пазнавальнымі мэтамі, працаваць з тэкставай і графічнай інфармацыяй, вылучаць галоўнае;

уменне рацыянальна выкарыстоўваць інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі пры вырашэнні розных задач.

Асобасныя вынікі:

добразычлівасць, павага, талерантнасць;

гатоўнасць да самаўдасканалення, матывацыя працягваць вывучэнне замежнай мовы;

знаёмства з культурнымі асаблівасцямі краіны вывучаемай мовы;

знаёмства з культурай свету праз замежную мову (літаратура, музыка, мастацтва, звычаі і традыцыі, славытыя мясціны, ежа, вольны час);

удасканаленне маўленчай культуры ў цэлым.

7. У якасці комплексных характарыстык, што выражаюць змест задач, разглядаюцца кампетэнцыі, паколькі яны задаюць нормы і патрабаванні да валодання замежнай мовай, якія дазваляюць прасачыць ступень сукупнай рэалізацыі мэт і задач.

Міжкультурная кампетэнцыя – стратэгічная кампетэнцыя, валоданне якой заклікана забяспечваць асэнсаванне вучнямі іншай лінгвакультуры, пазнанне імі сэнсавых арыенціраў іншага лінгвасоцыуму, уменні бачыць падабенства і адрозненні паміж культурамі і ўлічваць іх у працэсе іншамоўных зносін.

Камунікатыўная кампетэнцыя – валоданне сукупнасцю маўленчых, моўных, сацыякультурных норм вывучаемай мовы, а таксама кампенсаторнымі і вучэбна-пазнавальнымі ўменнямі, якія дазваляюць вучню вырашаць маўленчыя, адукацыйныя, пазнавальныя і іншыя задачы, што стаяць перад ім. У склад гэтай інтэгратыўнай кампетэнцыі ўваходзяць моўная, маўленчая, сацыякультурная, вучэбна-пазнавальная, кампенсаторная кампетэнцыі, якія разглядаюцца як субкампетэнцыі.

Маўленчая кампетэнцыя – сукупнасць навыкаў і ўменняў маўленчай дзейнасці (гаварэнне, успрыманне маўлення на слых, чытанне, пісьмовае маўленне), веданне норм маўленчых паводзін; набыццё на гэтай аснове вопыту іх выкарыстання для пабудовы лагічнага і звязнага па форме і змесце выказвання, а таксама для разумення сэнсу выказванняў іншых людзей.

Моўная кампетэнцыя – сукупнасць моўных ведаў аб правілах функцыянавання моўных сродкаў (фанетычных, арфаграфічных, лексічных і граматычных) у мове і навыкаў іх выкарыстання з камунікатыўнымі мэтамі.

Сацыякультурная кампетэнцыя – сукупнасць ведаў пра нацыянальна-культурную спецыфіку краін вывучаемай мовы, уменняў будаваць свае маўленчыя і немаўленчыя паводзіны ў адпаведнасці з гэтай спецыфікай, прадстаўляць на гэтай аснове сваю краіну і яе культуру ва ўмовах іншамоўных міжкультурных зносін.

Кампенсаторная кампетэнцыя – сукупнасць уменняў выкарыстоўваць дадатковыя вербальныя сродкі і невербальныя спосабы для вырашэння камунікатыўных задач ва ўмовах дэфіцыту наяўных моўных сродкаў.

Вучэбна-пазнавальная кампетэнцыя – сукупнасць агульных і спецыяльных вучэбных уменняў, неабходных для ажыццяўлення самастойнай дзейнасці па авалоданні замежнай мовай, вопыт іх выкарыстання.

Паслядоўнае і ўзаемазвязанае авалоданне пазначанымі ключавымі кампетэнцыямі забяспечвае фарміраванне ў вучняў адпаведных кампетэнтнасцей.

У сваёй сукупнасці мэты і задачы прадугледжваюць праектаванне і арганізацыю адукацыйнага працэсу на аснове патрабаванняў асобна арыентаванага, кампетэнтнаснага, камунікатыўнага, кагнітыўнага і сацыякультурнага падыходаў у іх адзінстве. Адсюль у якасці найважнейшых прынцыпаў ажыццяўлення адукацыйнага працэсу вызначаюцца наступныя:

забеспячэнне разумення культуры і ладу жыцця іншага народа і гатоўнасці ўспрымаць «іншага» ў яго непадобнасці і ўсведамлення вучнямі прыналежнасці да роднай культуры;

адзінства рэалізацыі камунікатыўнай, культурна-прагматычнай і аксіялагічнай функцый вывучаемай мовы;

арыентацыя працэсу навучання на забеспячэнне дыялогу культур на аснове ўсебаковага ўліку ўзаемасувязей мовы – мыслення – культуры;

забеспячэнне сацыялізацыі вучняў сродкамі замежнай мовы;

арганізацыя навучання замежнай мове як сродку іншамовных зносін на аснове мадэлявання сітуацый міжкультурнай камунікацыі.

Пададзеныя палажэнні вызначаюць патрабаванні да зместу адукацыі.

8. Змест навучання прадстаўлены ў вучэбнай праграме праз прадметна-тэматычны змест зносін, патрабаванні да практычнага валодання відамі маўленчай дзейнасці, моўны матэрыял (фанетыка, лексіка, граматыка).

У прадметна-тэматычным змесце зносін абазначаны камунікатыўныя задачы для вывучэння замежнай мовы на базавым і павышаным узроўнях.

Патрабаванні да практычнага валодання відамі маўленчай дзейнасці: працягласць гучання тэксту, колькасць рэплік на кожнага суб'ядніка ў дыялагічным маўленні, аб'ём выказвання ў маналагічным маўленні, аб'ём тэксту для чытання, аб'ём тэксту для пісьмовага маўлення – задаюць асноўныя параметры для ўсіх відаў маўленчай дзейнасці. Дадзеныя параметры, а таксама аб'ём прадуктыўнага і рэцэптыўнага лексічнага мінімуму абазначаюцца наступным чынам: першая лічба – патрабаванні для базавага ўзроўню, другая – для павышанага ўзроўню. Напрыклад: працягласць гучання тэксту: 1–1,5 мініуты; прадуктыўны мінімум: 210–250 лексічных адзінак; рэцэптыўны мінімум: 150–250 лексічных адзінак;

агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 820–900 лексічных адзінак; агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 390–550 лексічных адзінак.

Граматычны матэрыял, які падлягае вывучэнню, аднолькавы для ўсіх відаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі. Патрабаванні да валодання граматычным матэрыялам адрозніваюцца аб'ёмам яго прадуктыўнага засваення.

Адрозненні ў авалоданні замежнай мовай пры яе вывучэнні (у залежнасці ад колькасці адведзеных гадзін) выяўляюцца ў наступных параметрах:

аб'ём засвоенага прадуктыўнага і рэцэптыўнага лексічнага матэрыялу;

колькасць прадуктыўна засвоенага граматычнага матэрыялу;

ступень складанасці і колькасць вырашаемых камунікатыўных задач;

ступень самастойнасці ў інтэрпрэтацыі з'яў міжкультурнай камунікацыі;

ступень падрыхтаванасці ажыццяўляць маўленчыя і немаўленчыя паводзіны адэкватна сацыякультурнай спецыфіцы краін вывучаемай мовы;

узровень гатоўнасці вучняў да самастойнай дзейнасці па авалоданні замежнай мовай.

Больш высокія патрабаванні да валодання моўным і маўленчым матэрыялам пры вывучэнні замежнай мовы на павышаным узроўні забяспечаць больш высокі ўзровень фарміравання ў вучняў моўных навыкаў і маўленчых уменняў, што будзе выражацца ў іх здольнасці больш якасна вырашаць вучэбныя камунікатыўныя задачы.

ГЛАВА 2
ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА Ё V КЛАСЕ.
АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ
ВУЧНЯЎ
105 (175) гадзін

Структурны элемент «Глава 2» страціў сілу з 01.09.2026.

ГЛАВА 3
ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА Ё VI КЛАСЕ.
АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ
ВУЧНЯЎ
105 (175) гадзін

Сфера зносін	Прадметна- тэматычны змест	Камунікатыўныя задачы
		К канцу навучальнага года вучань павінен умець
Сацыяльна- бытавая	Ежа	Запытаць і даць інфармацыю аб прадуктах у магазіне і на рынку (цана, вага, колькасць); заказаць, аплаціць ежу ў кафэ; прапанаваць рэцэпт любімай стравы (базавы і павышаны ўзроўні); расказаць пра нацыянальныя стравы Рэспублікі Беларусь; распытаць пра нацыянальныя стравы краіны вывучаемай мовы (павышаны ўзровень)
	Дапамога дома	Расказаць пра свае хатнія абавязкі; распытаць пра хатнія абавязкі (замежнага) субяседніка; назваць бытавую тэхніку і растлумачыць яе прызначэнне; апісаць свой пакой, сваю кватэру (свой дом) (базавы і павышаны ўзроўні); расказаць пра перавагі выкарыстання бытавой тэхнікі; расказаць пра размеркаванне хатніх абавязкаў у сям'і; выказаць свае адносіны да выканання хатніх абавязкаў (павышаны ўзровень)

Вучэбна-працоўная	Школа	Апісаць сваю школу (будынак, кабінеты, пляцоўкі); расказаць аб правілах паводзін у школе; паведаміць пра распарадак работы сваёй школы; распытаць (замежнага) субяседніка пра распарадак работы школы (базавы і павышаны ўзроўні); параўнаць правілы паводзін у школах Рэспублікі Беларусь і ў школах краіны вывучаемай мовы; параўнаць распарадак работы школ у Рэспубліцы Беларусь і школ у краіне вывучаемай мовы (павышаны ўзровень)
Сацыяльна-культурная	Фільмы. Кнігі	Прапанаваць сябру пайсці ў кіно (бібліятэку); прыняць ці адхіліць прапанову; распытаць аб прагледжаным фільме (прачытанай кнізе); выказаць сваё меркаванне пра фільм (кнігу) (базавы і павышаны ўзроўні); расказаць пра любімага акцёра (пісьменніка); выказаць сваё меркаванне пра персанажа фільма (кнігі) і абгрунтаваць яго (павышаны ўзровень)
	Любімыя заняткі	Расказаць пра свае захапленні; распытаць субяседніка пра яго захапленні (базавы і павышаны ўзроўні); выказаць свае адносіны да розных хобі; расказаць пра любімыя заняткі членаў сям’і (сяброў) (павышаны ўзровень)
Сацыяльна-пазнавальная	Рэспубліка Беларусь і краіны вывучаемай мовы	Апісаць геаграфічнае становішча Рэспублікі Беларусь; расказаць пра нацыянальныя сімвалы Рэспублікі Беларусь; распытаць пра геаграфічнае становішча краіны вывучаемай мовы; распытаць пра нацыянальныя сімвалы краіны вывучаемай мовы (базавы і павышаны ўзроўні); параўнаць прыродныя асаблівасці Рэспублікі Беларусь і краін вывучаемай мовы; расказаць пра славутыя мясціны Рэспублікі Беларусь (павышаны ўзровень)
	Прырода	Расказаць пра прыроду Рэспублікі Беларусь; апісаць жывёл (расліны), якія маюць патрэбу ў абароне; растлумачыць неабходнасць абароны жывёл (раслін)

		(базавы і павышаны ўзроўні); параўнаць жывёльны і раслінны свет Рэспублікі Беларусь і краіны вывучаемай мовы (павышаны ўзровень)
--	--	---

Патрабаванні да практычнага валодання відамі маўленчай дзейнасці

Успрыманне і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны разумець на слых іншамоўныя тэксты маналагічнага і дыялагічнага характару, якія прад'яўляюцца педагагічным работнікам і ў гуказапісе, у натуральным тэмпе, з вербальнай апорай, з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест:

вылучаць асноўную інфармацыю ў тэкстах, якія змяшчаюць 1 % незнаёмых слоў, што не ўплываюць на разуменне;

адносна поўна разумець тэксты, пабудаваныя на вывучаным моўным матэрыяле;

выбарачна разумець неабходную (цікавую) для вучняў інфармацыю.

Віды тэкстаў: казка, апавяданне, верш, песня, легенда, дыялог.

Працягласць гучання тэксту: 1–1,5 хвіліны.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

запытваць і паведамляць інфармацыю, якая вызначаецца прадметна-тэматычным зместам зносін;

прымаць прапанову або адхіляць яе.

Віды дыялогу: дыялог-распытванне, дыялог-абмен думкамі, дыялог-пабуджэнне да дзеяння.

Колькасць рэплік на кожнага суб'екта: 5–6.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

апісваць прадметы і з'явы; паведамляць інфармацыю, уключаючы апісанне;

коратка пераказваць змест прачытанага (праслуханага) тэксту.

Віды маналагічных выказванняў: апісанне, паведамленне, апавяданне.

Прыкладны аб'ём выказвання: не менш за 6–9 фраз.

Чытанне

Вучні павінны разумець тэксты з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання:

разумець асноўны змест адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (азнаямленчае чытанне);

поўнасцю разумець змест адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (вывучальнае чытанне);

знаходзіць у тэкстах неабходную (цікавую) для вучняў інфармацыю (праглядальнае, пошукавае чытанне).

Тэксты, прызначаныя для разумення асноўнага зместу, могуць уключаць да 2–3 % незнаёмых слоў, якія не перашкаджаюць разуменню. Аб'ём тэксту: прыкладна 1700–2500 друкаваных знакаў з прабеламі.

Тэксты, арыентаваныя на поўнае разуменне, могуць уключаць да 1–2 % незнаёмых слоў, раскрыццё значэння якіх магчыма пры выкарыстанні двухмоўнага слоўніка. Аб'ём тэксту: 1300–2000 друкаваных знакаў з прабеламі.

Віды тэкстаў: апавяданне, верш, асабісты ліст, артыкул з дзіцячага часопіса, меню, школьны расклад, кінаафіша, анатацыя.

Пісьмовае маўленне

Вучні павінны ўмець прадукцыраваць нескладаныя віды пісьмовых тэкстаў у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краіне вывучаемай мовы:

скласці меню;

пісаць асабісты ліст у межах вывучанай тэматыкі;

паведамляць у анкеце асноўныя звесткі асабістага характару.

Аб'ём тэксту: не менш за 45–60 слоў.

Патрабаванні да авалодання моўным матэрыялам

Англійская мова

Фанетыка

Асіміляцыя гукаў. Інтанацыя агульных, спецыяльных, альтэрнатыўных і раздзяляльных пытанняў.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210–250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150–250 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 820–900 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 390–550 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы прыметнікаў -у, -ful, -ous, -al.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: асаблівыя выпадкі ўтварэння множнага ліку назоўнікаў deer, fish, bison, species, life – lives, leaf – leaves, wolf – wolves.

Артыкль: артыкль з назвамі прадуктаў харчавання, страў, прыёмаў ежы. Артыкль з геаграфічнымі назвамі (рэкі, азёры, моры, акіяны, горы).

Лічэбнік: hundred, thousand, million.

Займеннік: неазначальныя займеннікі few, little. Вытворныя неазначальных займеннікаў some, any, no. Пытальныя займеннікі what, who, where, when, why, how.

Дзеяслоў: сцвярджальная, адмоўная і пытальная формы дзеясловаў у Present Perfect, Past Continuous. Мадальны дзеяслоў to have to для выражэння вымушанай неабходнасці.

Прыслоўе: ever, never, just, already, yet, so, such.

Прыназоўнік: from ... to.

Злучнік: while.

Сінтаксіс

Структура агульнага, альтэрнатыўнага і спецыяльнага пытанняў.

Параўнальныя сказы са злучнікам than.

Складаназалежныя сказы з даданымі сказамі прычыны са злучнікам because.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Дзеяслоў: сцвярджальная, адмоўная і пытальная формы дзеясловаў у Present Simple Passive.

Параўнанне ўжывання часоў Present Perfect і Past Simple*.

Нямецкая мова

Фанетыка

Інтанацыя складаназлучаных сказаў. Націск у дзеясловах з аддзяляемымі і неаддзяляемымі прыстаўкамі. Інтанацыя простых развітых сказаў з дзеясловамі з аддзяляемай прыстаўкай.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210–250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150–250 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 820–900 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 390–550 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы назоўнікаў жаночага роду -e, -ie, -ung, -heit, -keit, -ik, -schaft.

Аддзяляемыя прыстаўкі дзеясловаў ab-, an-, auf-, aus-, ein-, mit-, vor-, zurück-, zu-; неаддзяляемыя прыстаўкі дзеясловаў be-, ge-, er-, ver-.

Суфіксы назоўнікаў жаночага роду -ei, -ur, -tät, -tion*.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: род назоўнікаў (вызначэнне па фармальных прыметах): жаночы род – асобы жаночага полу і іх прафесіі на -in, аддзяляльныя назоўнікі з суфіксам -t, назвы дрэў і кветак (выключэнне der Ahorn); назоўнікі з іншымі суфіксамі (гл. «Лексіка»).

Скланенне назоўнікаў жаночага роду.

Множны лік назоўнікаў жаночага роду.

Артыкль: адсутнасць артыкля перад назоўнікам, які абазначае рэчыва без указання канкрэтнай колькасці; перад абстрактным назоўнікам; перад рэчыўным назоўнікам з указаннем адзінкі вымярэння.

Займеннік: неазначальна-асабовы займеннік *man*.

Дзеяслоў: мадальны дзеяслоў *dürfen* для выражэння дазволу, ветлівай просьбы, забароны.

Формы дзеясловаў з аддзяляемымі і неаддзяляемымі прыстаўкамі. Часавая форма простага прошлага часу *Präteritum Aktiv*.

Прыназоўнік: прыназоўнікі месца *vor, hinter, über, unter, neben, zwischen*, якія патрабуюць давальнага або вінавальнага склону. Прыназоўнікі *aus, nach*, якія патрабуюць давальнага склону.

Сінтаксіс

Складаназлучаныя сказы са злучнікамі *und, aber, oder*. Парадак слоў у складаназлучаных сказах.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Дзеяслоў: мадальны дзеяслоў *sollen* для выражэння абавязку*.

Дзеясловы з неаддзяляемымі прыстаўкамі *ent-, emp-, miss-, zer-**.

Часавая форма будучага часу *Futurum I Aktiv**.

Французская мова

Фанетыка

Інтанацыя складаназлучаных сказаў. Інтанацыя складаназалежных сказаў.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210–250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150–250 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 820–900 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 390–550 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: прыстаўкі дзеясловаў *dé-, dés-, pré-*.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: назоўнікі мужчынскага і жаночага роду ў адзіночным і множным ліку.

Артыкль: розныя выпадкі ўжывання азначальнага, неазначальнага, частковага артыкляў (паўтарэнне); замена артыкля прыназоўнікам *de* пасля назоўнікаў, якія абазначаюць колькасць, і ў адмоўным сказе. Ужыванне прыназоўніка *de* пасля колькасных лічэбнікаў *un million d'héctares, un milliard d'habitants*.

Прыметнік: ступені параўнання прыметнікаў bon, mauvais; формы прыметнікаў beau (bel) – belle, vieux (vieil) – vieille, nouveau (nouvel) – nouvelle.

Займеннік: адносныя займеннікі qui, que.

Лічэбнік: колькасныя лічэбнікі звыш 1000.

Дзеяслоў: будучы прасты час le futur simple дзеясловаў I, II і III груп; бліжэйшы будучы час le futur proche і бліжэйшы прошлы час le passé récent; прошлы закончаны час le passé composé зваротных дзеясловаў; параўнанне ўжывання часоў le passé composé і l'imparfait.

Злучнік: et, ou, mais, parce que, comme.

Сінтаксіс

Складаназлучаныя сказы са злучнікамі et, ou, mais. Складаназалежныя сказы з даданымі азначальнымі і даданымі прычынамі.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Дзеяслоў: залежны стан у présent*.

Займеннік: ужыванне займенніка en у канструкцыях il m'en faut deux; il y en a (deux), nous en avons (deux).

Часціца: адрозненне ва ўжыванні сцвярджальных часціц oui і si*.

Іспанская мова

Фанетыка

Інтанацыя складаназалежных сказаў.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210–250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150–250 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 820–900 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 390–550 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы прыметнікаў -able, -ible; суфіксы назоўнікаў -ismo, -dad, -tad, -eza, -ura.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Дзеяслоў: знамянальныя дзеясловы ў pretérito indefinido, pretérito imperfecto de indicativo.

Будучы час futuro simple.

Канструкцыі empezar a + infinitivo, terminar de + infinitivo.

Загадны лад modo imperativo, afirmativo (tú, vosotros).

Займеннік: асабовыя займеннікі ў якасці прамога і ўскоснага дапаўнення.

Лічэбнік: колькасныя лічэбнікі звыш 100.

Злучнікі: que, si.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы з даданымі дапаўняльнымі і ўмоўнымі сказами I тыпу.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Дзеяслоў: pluscuamperfecto de indicativo.

Ужыванне форм participio pasado ў функцыі азначэння*.

Залежны стан voz pasiva*.

Канструкцыя al + infinitivo.

Герундый: gerundio simple. Канструкцыя estar + gerundio simple.

Кітайская мова

Патрабаванні да практычнага валодання відамі маўленчай дзейнасці

Успрыманне і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны разумець на слых іншамоўныя тэксты маналагічнага і дыялагічнага характару, якія прад'яўляюцца педагагічным работнікам і ў гуказапісе, у натуральным тэмпе, з вербальнай апорай, з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест:

вылучаць асноўную інфармацыю ў тэкстах, якія змяшчаюць 1 % незнаёмых слоў, што не ўплываюць на разуменне; адносна поўна разумець тэксты, пабудаваныя на вивучаным моўным матэрыяле;

выбарчна разумець неабходную (цікавую) для вучняў інфармацыю.

Віды тэкстаў: казка, апавяданне, верш, песня, легенда, дыялог.

Працягласць гучання тэксту: 1–1,5 мінуты.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець запытаць і паведаміць інфармацыю, вызначаную прадметна-тэматычным зместам зносін.

Віды дыялогу: дыялог-распытванне, дыялог-абмен думкамі, дыялог-пабуджэнне да дзеяння.

Колькасць рэплік на кожнага суб'ядніка: 5–6.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

апісваць прадметы і з'явы, уключаючы элементы параўнання;

паведамляць інфармацыю, уключаючы апісанні і параўнанні;

коратка пераказваць змест прачытанага (праслуханага) тэксту.

Віды маналагічнага выказвання: апісанне, паведамленне, апавяданне.

Прыкладны аб'ём выказвання: не менш за 6–9 фраз.

Чытанне

Вучні павінны разумець тэксты, напісаныя з дапамогай іерогліфаў, з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання:

разумець асноўны змест тэкстаў (азнаямленчае чытанне);
адносна поўна разумець змест тэкстаў (вывучальнае чытанне);
знаходзіць у тэкстах неабходную (цікавую) для вучняў інфармацыю (пошукавае, праглядальнае чытанне).

Аб'ём тэксту, прызначанага для разумення асноўнага зместу: 0,5 старонкі.

Аб'ём тэксту, арыентаванага на адносна поўнае разуменне: 0,3–0,5 старонкі.

Вучні павінны ўмець:

чытаць іерогліфы (150–350 адзінак), сказы і тэксты (аб'ём да 0,2 старонкі), напісаныя іерогліфамі.

Віды тэкстаў: апавяданне, верш, асабісты ліст, артыкул з дзіцячага часопіса, меню, школьны расклад, кінаафіша, анатацыя.

Пісьмовае маўленне

Вучні павінны ўмець прадукцыраваць нескладаныя віды пісьмовых тэкстаў, напісаных у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краіне вывучаемай мовы:

скласці меню;

пісаць асабісты ліст у межах вывучанай тэматыкі;

паведамляць у анкеце асноўныя звесткі асабістага характару.

Аб'ём тэксту: 45–60 слоў.

Вучні павінны ўмець пісаць іерогліфы (100–260 адзінак), сказы і тэксты (аб'ём да 0,2 старонкі), напісаныя іерогліфамі.

Патрабаванні да авалодання моўным матэрыялам

Фанетыка

Інтанацыя агульнага пытання ў сцвярдзальна-адмоўнай форме.

Інтанацыя спецыяльных пытанняў.

Інтанацыя пытання з часціцай 呢.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 210–250 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150–250 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 820–900 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 390–550 лексічных адзінак.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Лічыльныя словы 部, 片, 座, 套, 首, 头, 群, 匹.

Лічэбнік: лічэбнікі ад 100 да 1000. Прэфікс парадкавых лічэбнікаў 第.

Прыметнік: утварэнне ступені параўнання прыметнікаў з дапамогай параўнальных канструкцый: ... 比 ... з дапаўненнем меры і ступені (一点儿, 多了, 得多, 极了), ...比... з дапаўненнем колькасці, 跟...一样, 像 ...一样, ...比 ...у сказах з дзеяслоўным выказнікам (1).

Займеннік: указальныя займеннікі 这些, 那些.

Дзеяслоў: 过 и 了. Адмоўная і пытальная формы прошлага часу.

Мадальныя дзеясловы 应该, 能, 可以, 要, 愿意. Мадальны дзеяслоў 要 для выражэння будучага часу.

Прыслоўе: прыслоўі частотнасці 总是, 经常, 有时, 从来(不). Прыслоўе 还. Прыслоўі 非常, 特别, 挺, 最, 更. Прыслоўі 又 і 再.

Паслялог: 北边, 南边, 西边, 东边.

Злучнік: 若者, 但是, 可是.

Сінтаксіс

Дапаўненні кратнасці 遍, 次.

Сказы з іменным выказнікам без звязкі 是.

Сказы з дзеяслоўным выказнікам.

Сказы з дзеясловам-звязкай 是.

Сказы з дзеясловам 有.

Сказы з адным дапаўненнем.

Сказы з мадальным дзеясловам і дзеясловам 喜欢.

Шматдзеяслоўныя сказы (мэты).

Сказы з якасным выказнікам.

Пытанне з часціцай 呢.

Спецыяльнае пытанне з 几, 几个, 多少.

Сказы, якія абазначаюць размяшчэнне ў прасторы (在)...上有一个 .../ 是....

Структура сказа з дапаўненнем працягласці.

Агульнае пытанне ў сцвярдзальна-адмоўнай форме.

Спецыяльныя пытанні з пытальнымі словамі 哪儿? 多少? 多长时间? 怎么? 怎么样?

Кароткія адказы на агульныя пытанні.

Канструкцыі 一边 ... 一边, 每天都 ..., 跟 ... 一起 ..., ... 极了, 因为...所以, 一点儿, 有一点儿, 一些, 有的...有的...

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення
Сінтаксіс

Канструкцыі 用...做..., ...对...有/没有好处, 坐/骑...去/走, 往/前...走/拐, ...离...远/近, 从...回/到/去/来.

ГЛАВА 4
ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА Ў VII КЛАСЕ.
АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ
ВУЧНЯЎ
105 (175) гадзін

Сфера зносін	Прадметна-тэматычны змест	Камунікатыўныя задачы
		К канцу навучальнага года вучань павінен умець
Сацыяльна-бытавая	Знешнасць характар	Апісаць знешнасць чалавека і яго характар; распытаць пра знешнасць і характар сябра (членаў сям'і); выказаць і аргументаваць сваё меркаванне наконт характару чалавека; выказаць камплімент наконт знешнасці (базавы і павышаны ўзроўні); абмеркаваць характар героя фільма (кнігі) (павышаны ўзровень)
	Пакупкі	Расказаць пра розныя магазіны ў Рэспубліцы Беларусь; распытаць пра магазіны ў краіне вывучаемай мовы; запытаць і паведаміць інфармацыю пры набыцці нехарчовых тавараў (базавы і павышаны ўзроўні); даць параду пры выбары пакупкі; расказаць пра свае адносіны да пакупак (павышаны ўзровень)
	Сябры	Расказаць пра сваіх сяброў і знаёмых (знешнасць, характар, любімыя заняткі); расказаць гісторыю знаёмства з сябрам (базавы і павышаны ўзроўні); распытаць суб'ядніка пра яго сяброў; выказаць меркаванне пра сапраўднае сяброўства, аргументуючы свой пункт погляду (павышаны ўзровень)

	Жыццё ў горадзе і вёсцы	Апісаць горад або вёску; распытаць субяседніка аб перавагах (недахопах) яго месца жыхарства; спытаць і растлумачыць дарогу (базавы і павышаны ўзроўні); правесці экскурсію па сваім горадзе або сваёй вёсцы; параўнаць жыццё ў гарадской і сельскай мясцовасці
Вучэбна-працоўная	Урок замежнай мовы	Выказаць свае адносіны да вывучэння замежнай мовы; расказаць пра ўрок замежнай мовы; абгрунтаваць важнасць вывучэння замежнай мовы (базавы і павышаны ўзроўні); абмеркаваць спосабы вывучэння замежнай мовы; распытаць пра выкананне дамашняга задання па замежнай мове (павышаны ўзровень)
Сацыяльна-культурная	Спорт	Расказаць пра папулярныя віды спорту; расказаць пра выдатных спартсменаў Рэспублікі Беларусь; распытаць субяседніка пра выдатных спартсменаў краіны вывучаемай мовы; распытаць субяседніка пра індывідуальныя заняткі спортам (базавы і павышаны ўзроўні); выказаць свае адносіны да заняткаў спортам і аргументаваць іх; даць парады па падтрыманні фізічнай формы; расказаць пра гісторыю Алімпійскіх гульняў (найбуйнейшыя спартыўныя спаборніцтвы) (павышаны ўзровень)
Сацыяльна-пазнавальная	Падарожжа па розных краінах	Выказаць і аргументаваць свае адносіны да падарожжа рознымі відамі транспарту; Заказаць (купіць) білет на аўтобус (цягнік, самалёт); расказаць пра сваё рэальнае (уяўнае) падарожжа абмеркаваць маршрут падарожжа (базавы і павышаны ўзроўні); падзяліцца ўражаннямі пра падарожжа; парэкамендаваць наведваць краіну або горад (павышаны ўзровень)

Патрабаванні да практычнага валодання відамі маўленчай дзейнасці
Успрыманне і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны разумець на слых іншамоўныя тэксты маналагічнага і дыялагічнага характару, якія прад'яўляюцца педагагічным работнікам і ў гука- або відэазапісе, у натуральным тэмпе, з вербальнай апорай, з рознай паўнатой і дакладнасцю пранікнення ў іх змест:

вылучаць асноўную інфармацыю ў тэкстах, што змяшчаюць 1–2 % незнаёмых слоў, якія не ўплываюць на разуменне;

адносна поўна разумець тэксты, што змяшчаюць 1 % незнаёмых слоў, значэнне якіх можна зразумець з дапамогай моўнай або кантэкстуальнай здагадкі;

выбарачна разумець неабходную (цікавую) для вучняў інфармацыю.

Віды тэкстаў: апавяданне, верш, песня, легенда, аб'ява, фрагмент відэафільма, дыялог.

Працягласць гучання тэксту: 1,5–2 мінуты.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

запытваць і паведамляць інфармацыю, якая вызначаецца прадметна-тэматычным зместам зносін;

выказваць сваё меркаванне і даведвацца пра адносіны суб'екта да атрыманай інфармацыі;

даваць эмацыянальную ацэнку.

Віды дыялогу: дыялог-распытванне, дыялог-абмен думкамі, дыялог-пабуджэнне да дзеяння.

Колькасць рэплік на кожнага суб'екта: 5–6.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

апісваць і параўноўваць прадметы і з'явы;

расказваць аб праслуханым, прачытаным і ўбачаным;

паведамляць інфармацыю, спалучаючы апісанне, апавяданне і параўнанне.

Віды маналагічнага выказвання: апісанне, паведамленне, апавяданне, параўнанне.

Аб'ём выказвання: не менш за 8–10 фраз.

Чытанне

Вучні павінны разумець тэксты з рознай паўнатой і дакладнасцю пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання:

разумець асноўны змест часткова адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (азнаямленчае чытанне);

адносна поўна разумець змест часткова адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (вывучальнае чытанне);

знаходзіць у тэкстах неабходную (цікавую) для вучняў інфармацыю (праглядальнае, пошукавае чытанне);

устаўляць прычынна-выніковыя сувязі паміж фактамі тэксту і падзеямі.

Тэксты, прызначаныя для разумення асноўнага зместу, могуць уключаць да 2–3 % незнаёмых слоў, якія не перашкаджаюць разуменню. Аб'ём тэксту: прыкладна 2200–3000 друкаваных знакаў з прабеламі.

Тэксты, арыентаваныя на адносна поўнае разуменне, могуць уключаць 1–2 % незнаёмых слоў, раскрыццё значэння якіх магчыма пры выкарыстанні двухмоўнага слоўніка. Аб'ём тэксту: прыкладна 1700–2500 друкаваных знакаў з прабеламі.

Віды тэкстаў: апавяданне, верш, біяграфія, артыкул з часопіса, запрашэнне, спіс пакупак, e-mail, турыстычная брашура.

Пісьмовае маўленне

Вучні павінны ўмець прадукцыраваць нескладаныя віды пісьмовых тэкстаў у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краіне вывучаемай мовы: пісаць асабісты ліст у межах вывучанай тэматыкі, у тым ліку e-mail; каратка выкладаць змест прачытанага тэксту.

Аб'ём тэксту: не менш за 60–80 слоў.

Патрабаванні да авалодання моўным матэрыялам

Англійская мова

Фанетыка

Націск у сказе (самастойныя і службовыя часціны мовы). Націск у шматскладовых словах.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150–260 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1050–1180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 540–810 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы назоўнікаў -ness; прыметнікаў -less, -ly; прыстаўка дзеясловаў re-; састаўныя прыметнікі (kind – hearted).

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: назоўнікі, якія ўжываюцца толькі ў адзіночным (advice, money, knowledge) або множным ліку (trousers, outskirts, cattle, clothes); назоўнікі ў адзіночным ліку, якія маюць форму множнага ліку (gymnastics, athletics).

Артыкль: артыкль з назвамі відаў спорту і спартыўных спаборніцтваў, з назвамі славурых мясцін (тэатраў, кінатэатраў, музеяў, атэляў, аэрапортаў, паркаў, плошчаў).

Лічэбнік: субстантываваныя лічэбнікі (hundreds of (books)).

Займеннік: неазначальныя займеннікі neither, either, none.

Дзеяслоў: сцвярдзальная, адмоўная і пытальная формы дзеясловаў у Present Perfect Continuous; дзеясловы ў Present Simple, Present Continuous для выражэння дзеянняў у будучыні; выражэнне звыклых дзеянняў у мінулым з дапамогай used to.

Мадалныя дзеясловы: параўнанне ўжывання to have to – must; ужыванне could, to be able to для выражэння магчымасці або здольнасці выканання дзеянняў у мінулым.

Прыслоўе: too + прыметнік, прыметнік + enough.

Прыназоўнік: for (two years), since, before, after, till, until.

Злучнік: if, in case, when.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы з даданымі ўмовы і часу.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Прыметнік: узмацненне ступеней параўнання прыметнікаў: a lot, far, much (longer), slightly, a bit, a little (faster)*.

Дзеяслоў: сцвярдзальная, адмоўная і пытальная формы дзеясловаў у Past Simple Passive, Future Simple Passive.

Герундый: герундый у функцыі дзейніка, дапаўнення і часткі выказніка*.

Сінтаксіс

Кароткія структуры згоды (So do I.); нязгоды (Neither do I.)*

Нямецкая мова

Фанетыка

Націск у іншамовных словах. Інтанацыйнае афармленне складаных сказаў.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150–260 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1050–1180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 540–810 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы назоўнікаў мужчынскага роду -er, -ler, -ing; суфіксы прыметнікаў -ig, -lich; прыметнік + прыметнік.

Суфіксы назоўнікаў мужчынскага роду -ant, -at, -ent, -it, -ist, -nom, -soph*.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: род назоўнікаў (вызначэнне па фармальных прыметах): мужчынскі род – аддзяяслоўныя назоўнікі; назоўнікі з суфіксамі мужчынскага роду (гл. «Лексіка»). Скланенне назоўнікаў мужчынскага роду. Множны лік назоўнікаў мужчынскага роду.

Артыкль: азначальны артыкль, калі перад назоўнікам стаіць парадкавы лічэбнік або прыметнік у найвышэйшай ступені.

Прыметнік: скланенне прыметнікаў пасля неазначальнага артыкля, прыналежных займеннікаў і адмоўнага займенніка *kein*.

Ступені параўнання прыметнікаў. Асаблівыя выпадкі ўтварэння ступеней параўнання прыметнікаў *gut, hoch, nah*.

Лічэбнік: колькасныя і парадкавыя лічэбнікі звыш 100.

Займеннік: указальныя займеннікі *dieser (dieses, diese); jener (jenes, jene);* неазначальны займеннік *jeder (jedes, jede)*.

Дзяяслоў: мадальны дзяяслоў *sollen* для выражэння запыту, даручэння, сумнення ў пытальных сказах.

Прыслоўе: асаблівыя выпадкі ўтварэння ступеней параўнання прыслоўяў *gern, oft, viel*.

Прыназоўнік: прыназоўнік *ohne*, які патрабуе вінавальнага склону.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы: парадак слоў у дадanych сказах; даданыя дапаўняльныя сказы са злучнікамі *dass, ob*.

Складаназлучаныя сказы з прыслоўямі *dann, danach, darum, deshalb*, якія выступаюць у ролі злучальных злучнікаў.

Параўнальная канструкцыя «*wie, als + назоўнік*»).

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Прыметнік: скланенне прыметнікаў пасля азначальнага артыкля *der (die, das)*, займеннікаў *dieser (dieses, diese); jener (jenes, jene); jeder (jedes, jede)*.

Дзяяслоў: мадальны дзяяслоў *sollte* для выражэння парады**.

Прыназоўнік: прыназоўнік *gegen*, які патрабуе вінавальнага склону*.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы: даданыя дапаўняльныя сказы са злучнікамі (злучальнымі словамі) *wer, was, woher, wann, wohin, wie, wo*.

Сказы з двайным злучнікам *nicht nur ... sondern auch*.

Würde + Infinitiv для выказвання ветлівай прапановы, просьбы, парады, рэкамендацыі.

Французская мова

Фанетыка

Фразавы націск.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150–260 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1050–1180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 540–810 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы назоўнікаў -té, -iste, -ment, -ssion, -tion.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: мужчынскі і жаночы род назоўнікаў. Множны лік назоўнікаў.

Артыкль: частковы артыкль у словазлучэнні *faire du sport*; выпадкі адсутнасці артыкля.

Прыметнік: асаблівыя формы жаночага роду прыметнікаў *grosse, rousse, basse, épaisse, fraîche, longue; franche, gentille, jalouse, sotté, maligne*. Асаблівасці правапісу прыметнікаў, якія абазначаюць колер (*les yeux marron, les cheveux châtain clair*).

Займеннік: асабовыя займеннікі ў функцыі прамога (*me, te, le, la, nous, vous, les*) і ўскоснага (*me, te, lui, nous, vous, leur*) дапаўненняў; складаныя формы пыталых займеннікаў *lequel (laquelle)*; простыя і складаныя формы ўказальных займеннікаў.

Дзеяслоў: загадны лад. Спосабы выражэння будучага часу *le futur simple, le futur proche*. Спосабы выражэння прошлага часу: *le passé récent, le passé composé, l'imparfait* (паўтарэнне).

Прыслоўе: ступені параўнання прыслоўяў; прыслоўі месца *en, y*. Месца прыслоўя ў сказе.

Прыназоўнік: прыназоўнікі часу і месца (паўтарэнне). Кіраванне дзеясловаў.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы з даданымі акалічнасцямі.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Прыметнік: неазначальныя прыметнікі *chaque, tout(-e); quelques, plusieurs, certains(-es), certain(e)**.

Лічэбнік: асаблівыя выпадкі ўжывання колькасных і парадкавых лічэбнікаў*.

Сінтаксіс

Пыталыя сказы з пыталымі словамі *quel(le) і comment**.

Іспанская мова

Фанетыка

Інтанацыя складаназлучаных, складаназалежных, пыталых і клічных сказаў.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150–260 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1050–1180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 540–810 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы назойнікаў -сіён (-sión, -ión); прыстаўка anti-*.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Дзеяслоў: сістэматызацыя групы цяперашніх і прошлых часоў дзеяслова.

Абвесны лад present de subjuntivo.

Загадны лад modo imperativo (imperativo afirmativo, imperativo negativo).

Умоўны лад modo potencial (condicional) simple.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы з даданымі сказамі (дапаўняльнымі, дзейнікавымі).

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Займеннік: адмоўныя і неазначальныя займеннікі*.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы з даданымі сказамі часу і мэты*.

Кітайская мова

Патрабаванні да практычнага валодання відамі маўленчай дзейнасці

Успрымання і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны разумець на слых іншамовныя тэксты маналагічнага і дыялагічнага характару, якія прад'яўляюцца педагагічным работнікам у гуказапісе, у натуральным тэмпе, з вербальнай апорай, з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест:

вылучаць асноўную інфармацыю ў тэкстах, што змяшчаюць 1–2 % незнаёмых слоў, якія не ўплываюць на разуменне;

адносна поўна разумець тэксты, якія змяшчаюць 1 % незнаёмых слоў, значэнне якіх можна зразумець з дапамогай моўнай або кантэкстуальнай здагадкі;

выбарачна разумець неабходную (цікавую) для вучняў інфармацыю.

Віды тэкстаў: апавяданне, верш, песня, легенда, аб'ява, фрагмент відэафільма, дыялог.

Працягласць гучання тэксту: 1,5–2 мініуты.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

запытваць і паведамляць інфармацыю, якая вызначаецца прадметна-тэматычным месцам зносін;

выказваць сваё меркаванне і даведвацца пра адносіны суб'яседніка да атрыманай інфармацыі;

даваць эмацыянальную ацэнку атрыманай інфармацыі.

Віды дыялогу: дыялог-распытванне, дыялог-абмен думкамі, дыялог-пабуджэнне да дзеяння.

Колькасць рэплік на кожнага суб'яседніка: 5–6.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

апісваць і параўноўваць прадметы і з'явы;

расказваць аб праслуханым, прачытаным і ўбачаным;

паведамляць інфармацыю, спалучаючы апісанне, апавяданне і параўнанне.

Віды маналагічнага выказвання: апісанне, паведамленне, апавяданне, параўнанне.

Аб'ём выказвання: 8–10 фраз.

Чытанне

Вучні павінны разумець тэксты, напісаныя з дапамогай іерогліфаў з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання:

разумець асноўны змест адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (азнаямленчае чытанне);

адносна поўна разумець змест адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (вывучальнае чытанне);

знаходзіць у тэкстах неабходную (цікавую) для вучняў інфармацыю (праглядальнае, пошукавае) чытанне;

устаўляць прычынна-выніковыя сувязі паміж фактамі тэксту і падзеямі.

Тэксты, прызначаныя для разумення асноўнага зместу, могуць уключаць да 2–3 % незнаёмых слоў, якія не перашкаджаюць разуменню. Аб'ём тэксту: 0,5–0,75 старонкі.

Тэксты, арыентаваныя на адносна поўнае разуменне, могуць уключаць 1–2 % незнаёмых слоў, раскрыццё значэння якіх магчыма пры выкарыстанні двухмоўнага слоўніка. Аб'ём тэксту: 0,3–0,5 старонкі.

Вучні павінны ўмець чытаць іерогліфы (200–550 адзінак) і тэксты (аб'ём да 0,3 старонкі), напісаныя іерогліфамі.

Віды тэкстаў: апавяданне, верш, біяграфія, артыкул з часопіса, запрашэнне, спіс пакупак, e-mail, турыстычная брашура.

Пісьмовае маўленне

Вучні павінны ўмець прадукцыраваць нескладаныя віды пісьмовых тэкстаў, напісаных у адпаведнасці з нормаў, прынятымі ў краіне вывучаемай мовы:

пісаць асабісты ліст у межах вывучанай тэматыкі, у тым ліку e-mail; каратка выкладаць змест прачытанага тэксту.

Аб'ём тэксту – 60–80 слоў.

Вучні павінны ўмець пісаць ключавыя элементы іерогліфаў (графемы) – 64 адзінкі; іерогліфы (140–400 адзінак) і тэксты, напісаныя іерогліфамі.

Патрабаванні да авалодання моўным матэрыялам

Фанетыка

Інтанацыя пыталых сказаў з заканчэннямі 是不是, 是吗, 对吗?

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 150–260 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1050–1180 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 540–810 лексічных адзінак.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Прыметнік: утварэнне ступені параўнання прыметнікаў з дапамогай параўнальных канструкцый: ...有/没有...;

...比...у сказах з дзеяслоўным выказнікам; рэдуплікацыя прыметнікаў.

Лічэбнік: лічэбнікі ад 1000 да 10 000. Выражэнні прыблізнай колькасці: 几+ лічыльнае слова + назоўнік; 几 + «十/百/千/万/亿» + лічыльнае слова + назоўнік; «十» + 几+ лічыльнае слова + назоўнік; «十/百/千/万» + 多 + лічыльнае слова + назоўнік (прыметнік); 一两个, 二三十.

Канструкцыя лічэбнік + 多 + лічыльнае слова.

Дзеяслоў: працягнуты час. Рэдуплікацыя дзеясловаў. Выкарыстанне дзеясловаў 让, 请, 不让 для выражэння пабуджэння, запрашэння, просьбы.

Прыслоўе: прыслоўе ...一会儿. Прыслоўі 提前, 以后. Прыслоўі 从来, 已经.

Часціца 的 (的 -фразы); часціца 吧 у сказах, якія выказваюць дапушчэнне.

Дапаможнае слова 地.

Сінтаксіс

Дапаўненне стану (...得...).

Выніковыя дапаўненні 好, 对, 错.

Простае дапаўненне напamкy са словамі 来 або 去.

Пытальныя сказы з заканчэннямі 是不是, 是吗, 对吗?

Структура сказа з дапаўненнем працягласці.

Сказы з двайным аб'ектам.

Сказы з прыназоўнікам 把.

Пабуджальны сказ (别...).

Парадак размяшчэння азначэнняў, акалічнасцей.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення
Марфалогія

Прыслоўе: 终于.

Сінтаксіс

Канструкцыя 要...了.

ГЛАВА 5
ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА Ў VIII КЛАСЕ.
АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ
ВУЧНЯЎ
105 (175) гадзін

Сфера зносін	Прадметна-тэматычны змест	Камунікатыўныя задачы
		К канцу навучальнага года вучань павінен умець
Сацыяльна-бытавая	Нацыянальная кухня	Расказаць пра нацыянальную кухню Рэспублікі Беларусь; распытаць пра нацыянальную кухню краіны вывучаемай мовы; параўнаць традыцыйныя сняданак, абед і вячэру ў Рэспубліцы Беларусь і краіне вывучаемай мовы; расказаць пра вядомыя стравы розных краін (базавы і павышаны ўзроўні); апісаць правілы паводзін за сталом; параўнаць дамашняе харчаванне і фастфуд; апісаць нацыянальныя кулінарныя традыцыі розных краін (павышаны ўзровень)
	Грошы	Распытаць пра адносіны да кішэнных грошай; аргументаваць свае адносіны да кішэнных грошай; расказаць пра свае кішэнныя выдаткі і абгрунтаваць іх; абмеркаваць патэнцыяльныя магчымасці зарабіць грошы (базавы і павышаны ўзроўні); выказаць меркаванне наконт неапраўданых выдаткаў; выказаць меркаванне пра ролю грошай у жыцці чалавека (павышаны ўзровень)
Вучэбна-працоўная	Школьныя традыцыі	Расказаць пра школьныя традыцыі ў Рэспубліцы Беларусь; распытаць пра школьныя традыцыі ў краіне вывучаемай мовы; парэкамендаваць клуб (гурток, спартыўную секцыю) (базавы і павышаны ўзроўні); расказаць пра свой удзел у жыцці школы; параўнаць традыцыі сваёй школы і школы замежнага ровесніка (павышаны ўзровень)
Сацыяльна-культурная	Літаратура	Расказаць пра перавагі ў літаратуры; распытаць пра перавагі ў літаратуры;

		расказаць пра любімага беларускага (замежнага) пісьменніка; выказаць меркаванне аб прачытанай кнізе (базавы і павышаны ўзроўні); расказаць пра папулярныя мастацкія творы Рэспублікі Беларусь (краіны вывучаемай мовы); абгрунтаваць важнасць чытання ў жыцці чалавека (павышаны ўзровень)
	Кіно	Распытаць пра перавагі ў кіно; распытаць пра замежнага акцёра (рэжысёра); расказаць пра любімага беларускага акцёра (рэжысёра); абмеркаваць прагледжаны фільм (базавы і павышаны ўзроўні); расказаць пра кінафестывалі Рэспублікі Беларусь (краіны вывучаемай мовы); паведаміць цікавыя факты з гісторыі кінематографа; ацаніць ролю кінематографа ў жыцці чалавека (павышаны ўзровень)
	Музыка	Расказаць пра перавагі ў музыцы; распытаць субяседніка пра перавагі ў музыцы; расказаць пра вядомых выканаўцаў (музыкантаў, кампазітараў) Рэспублікі Беларусь (краіны вывучаемай мовы); запытаць інфармацыю пра канцэрт (музычны спектакль); расказаць пра канцэрт (музычны спектакль) і выказаць свае адносіны да яго (базавы і павышаны ўзроўні); параўнаць розныя музычныя стылі; абмеркаваць ролю музыкі ў жыцці чалавека (павышаны ўзровень)
Сацыяльна-пазнавальная	Звычаі і традыцыі Рэспублікі Беларусь і краін вывучаемай мовы	Расказаць пра памятныя даты і традыцыі Рэспублікі Беларусь; распытаць пра памятныя даты і традыцыі краіны вывучаемай мовы; апісаць народнае свята (базавы і павышаны ўзроўні); парэкамендаваць наведваць (прыняць удзел) у культурных мерапрыемствах; параўнаць звычаі і традыцыі Рэспублікі Беларусь і краін вывучаемай мовы (павышаны ўзровень)

Патрабаванні да практычнага валодання відамі маўленчай дзейнасці

Успрыманне і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны разумець на слых іншамоўныя тэксты дыялагічнага і маналагічнага характару, якія прад'яўляюцца педагагічным работнікам і ў гука- або відэазапісе, у натуральным тэмпе, з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест:

вылучаць асноўную інфармацыю ў тэкстах, якія змяшчаюць 2–3 % незнаёмых слоў, што не ўплываюць на разуменне;

адносна поўна разумець тэксты, што змяшчаюць 1–2 % незнаёмых слоў, значэнне якіх можна зразумець з дапамогай моўнай ці кантэкстуальнай здагадкі;

выбарачна разумець неабходную (цікавую) для вучняў інфармацыю.

Віды тэкстаў: апавяданне, верш, песня, біяграфія, размова па тэлефоне, фрагмент радыёпраграмы (відэафільма), дыялог.

Працягласць гучання тэксту: 1,5–2 мінуты.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

запытваць і паведамляць інфармацыю, якая вызначаецца прадметна-тэматычным месцам зносін;

выказваць сваё меркаванне і даведвацца пра адносіны суб'яседніка да атрыманай інфармацыі;

падтрымліваць або аспрэчваць меркаванне суб'яседніка;

даваць эмацыянальную ацэнку.

Віды дыялогу: дыялог-распытванне, дыялог-абмен думкамі, дыялог-пабуджэнне да дзеяння.

Колькасць рэплік на кожнага суб'яседніка: 6–7.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

апісваць прадметы і з'явы з элементамі ацэнкі і выказвання меркавання;

спалучаць апісанне і апавяданне з элементамі разважання;

расказваць аб праслуханым, прачытаным і ўбачаным.

Віды маналагічнага выказвання: апісанне, апавяданне, разважання, ацэначнае меркаванне.

Аб'ём выказвання: не менш за 8–12 фраз.

Чытанне

Вучні павінны разумець тэксты з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання:

разумець асноўны змест нескладаных аўтэнтычных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (азнаямленчае чытанне);

поўна і дакладна разумець змест нескладаных аўтэнтычных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (вывучальнае чытанне);

знаходзіць у тэкстах неабходную (цікавую) для вучняў інфармацыю (праглядальнае, пошукавае чытанне);

устаўляць прычынна-выніковыя сувязі паміж фактамі і падзеямі; ацэньваць важнасць і навізну атрыманай інфармацыі.

Тэксты, прызначаныя для разумення асноўнага зместу, могуць уключаць да 3–4 % незнаёмых слоў, значэнне якіх можна зразумець з дапамогай моўнай ці кантэкстуальнай здагадкі. Аб'ём тэксту: прыкладна 2600–3500 друкаваных знакаў з прабеламі.

Тэксты, арыентаваныя на адносна поўнае разуменне, могуць уключаць да 2–3 % незнаёмых слоў, раскрыццё значэння якіх магчыма пры выкарыстанні двухмоўнага слоўніка. Аб'ём тэксту: прыкладна 2100–3000 друкаваных знакаў з прабеламі.

Віды тэкстаў: апавяданне, верш, біяграфія, пісьмо, артыкул з часопіса, меню, афіша, праграма свята, e-mail.

Пісьмовае маўленне

Вучні павінны ўмець прадукцыраваць нескладаныя віды пісьмовых тэкстаў у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краіне вывучаемай мовы:

пісаць віншаванні, запрашэнні, лісты, у тым ліку e-mail (ліст-падзяка, ліст – запыт інфармацыі, ліст-адказ);

складаць план;

коратка выкладаць змест прачытанага (праслуханага) тэксту.

Аб'ём тэксту: не менш за 80–100 слоў.

Патрабаванні да авалодання моўным матэрыялам

Англійская мова

Фанетыка

Лагічны націск. Сэнсавое члененне тэксту інтанацыйнымі сродкамі. Інтанацыя пабочных слоў.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 170–270 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1280–1460 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 710–1080 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы назойнікаў -ion (-tion, -sion, -ssion); суфіксы прыметнікаў -able (-ible); суфіксы дзеясловаў -ize (-ise); прыстаўкі un-, in-.

Суфіксы прыметнікаў -ent, -ant*.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Артыкль: артыкль з назвамі прыёмаў ежы, назвамі музычных інструментаў; азначальны артыкль з субстантываванымі прыметнікамі; ужыванне неазначальнага артыкля ва ўстойлівых словазлучэннях.

Прыметнік: парадак прыметнікаў перад назоўнікам (памер, узрост, колер).

Займеннік: зваротныя займеннікі myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, yourselves, themselves; адносныя займеннікі who, whose, whom, which, what.

Дзеяслоў: сцвярджальная, адмоўная і пытальная формы дзеясловаў у Past Perfect; сцвярджальная, адмоўная і пытальная формы дзеясловаў у Past Simple Passive.

Мадальныя дзеясловы ought to для выказвання парады, рэкамендацыі; need (needn't) для выражэння неабходнасці (адсутнасці неабходнасці) выканання дзеяння.

Герундый: ужыванне герундыя пасля дзеясловаў like, love, enjoy, be good at, hate, dislike.

Інфінітыў: ужыванне інфінітыва з часціцай to і без яе.

Дзеепрыметнік: незалежныя і залежныя дзеепрыметнікі ў функцыі азначэння з канчаткамі -ing, -ed.

Прыназоўнік: by (4 o'clock); прыназоўнікі з прыметнікамі.

Злучнік: that.

Сінтаксіс

Параўнальныя сказы as ... as. Складаназалежныя сказы з даданымі дапаўняльнымі.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Дзеяслоў: параўнанне Present Perfect – Present Perfect Continuous*.

Сцвярджальная, адмоўная і пытальная формы дзеясловаў у Future Simple-in-the-Past *.

Сінтаксіс

Дапасаванне часоў*.

Нямецкая мова

Фанетыка

Націск у займеннікавых прыслоўях. Інтанацыя сказаў з інфінітыўнай групай um ... zu + Infinitiv.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 170–270 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1280–1460 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 710–1080 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы назоўнікаў ніякага роду -chen, -um, -lein; прыстаўка назоўнікаў ніякага роду ge-; субстантывацыя: субстантываваныя інфінітывы і прыметнікі.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: род назоўнікаў (вызначэнне па фармальных прыметах): ніякі род – субстантываваныя інфінітывы; назоўнікі з суфіксамі ніякага роду (гл. «Лексіка»), большасць назоўнікаў з прыстаўкай ge-.

Скланенне назоўнікаў ніякага роду.

Множны лік назоўнікаў ніякага роду.

Прыметнік: скланенне прыметнікаў пасля азначальнага артыкля; указальных займеннікаў dieser (dieses, diese), jener (jenes, jene); неазначальнага займенніка jeder (jedes, jede).

Займеннік: неазначальныя займеннікі jemand, niemand, viel (viele), einige.

Дзеяслоў: сістэматызацыя мадальных дзеясловаў па значэнні.

Прыслоўе: займенніковыя прыслоўі ў пытальных і апавядальных сказах.

Прыназоўнік: прыназоўнікі von, bei, seit, якія патрабуюць давальнага склону.

Сінтаксіс

Інфінітыўная група um ... zu + Infinitiv. Парадак слоў.

Складаназалежныя сказы: даданыя сказы прычыны са злучнікамі weil, da; даданыя ўмоўныя сказы са злучнікам wenn.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Прыметнік: скланенне прыметнікаў пасля пытальнага займенніка welcher (welches, welche).

Дзеяслоў: часавая форма дзеяслова Plusquamperfekt Aktiv для выражэння перадпрошлага часу.

Зваротныя дзеясловы з sich у Dativ**.

Часавыя формы залежнага стану Präsens Passiv, Präteritum Passiv**.

Мадальны дзеяслоў lassen**.

Лічэбнік: дробавыя лічэбнікі.

Прыназоўнік: прыназоўнік außer, які патрабуе давальнага склону; прыназоўнік während, які патрабуе роднага склону.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы: даданыя сказы часу са злучнікам nachdem.

Французская мова

Фанетыка

Фразавы націск.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 170–270 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1280–1460 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 710–1080 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфікс прыслоўяў -ment.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Артыкль: сістэматызацыя выпадкаў ужывання азначальнага, неазначальнага і частковага артыкляў.

Прыметнік: прыметнікі ў функцыі прыслоўяў.

Займеннік: простыя і складаныя формы ўказальных займеннікаў *ça, ce, celui, celle, ceux, celles, cela, ceci*. Прыналежныя займеннікі. Розніца ва ўжыванні пыталых займеннікаў *qui est-ce qui, qui est-ce que, qu'est-ce qui, qu'est-ce que*.

Лічэбнік: колькасныя і парадкавыя лічэбнікі.

Дзеяслоў: сістэматызацыя ўжывання часоў абвеснага ладу. Ужыванне *le présent* у даданым умоўным сказе пасля *si*. Залежны стан.

Прыслоўе: простыя і складаныя прыслоўі, утварэнне прыслоўяў на -ment.

Складанае адмаўленне *ne... jamais, ne... personne, ne... rien*.

Прыназоўнік: кіраванне дзеясловаў.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы з даданымі ўмоўнымі сказамі.

Сістэматызацыя спосабаў пастаноўкі пытанняў з інверсіяй і пыталым зваротам *est-ce que* (пытанні да адушаўленага і неадушаўленага дзейніка, прамога і ўскоснага дапаўнення, акалічнасці).

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Дзеяслоў: прошлы просты час *le passé simple*.

Умоўны лад *le conditionnel présent**.

Іспанская мова

Фанетыка

Удасканаленне слыхавымаўленчых навыкаў вучняў на аснове вывучаемага лексіка-граматычнага матэрыялу.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 170–270 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1280–1460 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 710–1080 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы прыметнікаў -iso(a), -apo(a), -ense, -eño(a), -és(a), -ino(a), -esco(a)*.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Дзеяслоў: дзеясловы ў presente de subjuntivo.

Mode imperativo (imperativo afirmativo, imperativo negativo).

Знамянальныя дзеясловы ў potencial simple.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы з даданымі сказамі (дапаўняльнымі, дзейнікавымі, часу і мэты).

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Дзеяслоў: інфінітыўныя звароты acabar de + infinitivo, dejar de + infinitivo*.

Кітайская мова

Патрабаванні да практычнага валодання відамі маўленчай дзейнасці

Успрымання і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны разумець на слых іншамоўныя тэксты дыялагічнага і маналагічнага характару, якія прад'яўляюцца педагагічным работнікам і ў гука- або відэазапісе, у натуральным тэмпе, з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест:

вылучаць асноўную інфармацыю ў тэкстах, якія змяшчаюць 2–3 % незнаёмых слоў, што не ўплываюць на разуменне;

адносна поўна разумець тэксты, што змяшчаюць 1–2 % незнаёмых слоў, значэнне якіх можна зразумець з дапамогай моўнай ці кантэкстуальнай здагадкі;

выбарачна разумець неабходную (цікавую) для вучняў інфармацыю.

Віды тэкстаў: апавяданне, верш, песня, біяграфія, размова па тэлефоне, фрагмент радыёпраграмы (відэафільма), дыялог.

Працягласць гучання тэксту: 1,5–2 мініуты.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

запытваць і паведамляць інфармацыю, якая вызначаецца прадметна-тэматычным зместам зносін;

выказваць сваё меркаванне і даведвацца пра адносіны суб'ядніка да атрыманай інфармацыі;

падтрымліваць або аспрэчваць меркаванне суб'ядніка;

даваць эмацыянальную ацэнку атрыманай інфармацыі.

Віды дыялогу: дыялог-распытванне, дыялог-абмен думкамі, дыялог-пабуджэнне да дзеяння.

Колькасць рэплік на кожнага суб'ядніка: 6–7.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

апісваць прадметы і з'явы з элементамі ацэнкі і выказвання меркавання;

спалучаць апісанне і апавяданне з элементамі разважання;

расказваць аб праслуханым, прачытаным і ўбачаным.

Віды маналагічнага выказвання: апісанне, апавяданне, разважання, ацэначнае меркаванне.

Аб'ём выказвання: 8–12 фраз.

Чытанне

Вучні павінны разумець тэксты, напісаныя з дапамогай іерогліфаў, з рознай паўнатой і дакладнасцю пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання:

разумець асноўны змест адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (азнаямленчае чытанне);

поўна і дакладна разумець змест адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (вывучальнае чытанне);

знаходзіць у тэкстах неабходную (цікавую) для вучняў інфармацыю (пошукавае, праглядальнае чытанне);

усталяваць прычынна-выніковыя сувязі паміж фактамі і падзеямі; ацэньваць важнасць і навізну атрыманай інфармацыі.

Тэксты, прызначаныя для разумення асноўнага зместу, могуць уключаць да 3–4 % незнаёмых слоў, значэнне якіх можна зразумець з дапамогай моўнай ці кантэкстуальнай здагадкі. Аб'ём тэксту: 0,75–1 старонка.

Тэксты, арыентаваныя на адносна поўнае разуменне, могуць уключаць да 2–3 % незнаёмых слоў, раскрыццё значэння якіх магчыма пры выкарыстанні двухмоўнага слоўніка. Аб'ём тэксту: 0,5–0,75 старонкі.

Вучні павінны ўмець чытаць іерогліфы (200–750 адзінак) і тэксты (аб'ём да 0,5 старонкі), напісаныя іерогліфамі.

Віды тэкстаў: апавяданне, верш, біяграфія, пісьмо, артыкул з часопіса, меню, афіша, праграма свята, e-mail.

Пісьмовае маўленне

Вучні павінны ўмець прадукцыраваць нескладаныя віды пісьмовых тэкстаў, напісаных у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краіне вывучаемай мовы:

пісаць віншаванні, запрашэнні, лісты, у тым ліку e-mail (ліст-падзяка, ліст – запыт інфармацыі, ліст-адказ);

складаць план;

коратка выкладаць змест прачытанага (праслуханага) тэксту.

Аб'ём тэксту: да 100 слоў.

Вучні павінны ўмець пісаць іерогліфы (150–550 адзінак) і тэксты (аб'ём да 0,5 старонкі), напісаныя іерогліфамі; ключавыя элементы іерогліфаў (графемы) – 60 адзінак.

Патрабаванні да авалодання моўным матэрыялам

Фанетыка

Інтанацыя рытарычнага пытання.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 170–270 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1280–1460 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 710–1080 лексічных адзінак.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Прыметнік: рэдуплікацыя прыметнікаў.

Дзеяслоў: дзеясловы тыпу 游泳; выражэнне працягласці дзеяння з дапамогай часціцы 着.

Мадальная часціца 了.

Прыслоўе: прыслоўі 后来, 以后, 要不, 比如, 刚(才), 马上, 就, 才.

Прыназоўнік: ужыванне 对 у розных канструкцыях (对...感兴趣, 对...来说, 对....好/不好, 对...感兴趣, 对...习惯/不习惯).

Сінтаксіс

Рытарычнае пытанне.

Сказы з часціцай 把.

Даданыя сказы мэты са злучнікамі 为了.

Канструкцыі (先...再..., 不但...而且..., ...就...(了), 只要...就..., 要是...就..., 越来越..., 到...来/去, 之一, 除了...以外...).

Выніковыя дапаўненні (来, 去, 好, 完, 懂, 上, 见, 到, 在).

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення
Прыметнік: прыметнікі тыпу 好学.

Прыслоўе: прыслоўі 几乎, 稍, 过于, 尤其, 一向.

ГЛАВА 6
ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА Ё ІХ КЛАСЕ.
АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБнай ДЗЕЙНАСЦІ
ВУЧНЯЎ
102 (170) гадзін

Сфера зносін	Прадметна-тэматычны змест	Камунікатыўныя задачы
		К канцу навучальнага года вучань павінен умець
Сацыяльна-бытавая	Міжасобасныя адносіны	Расказаць пра міжасобасныя адносіны (каханне, павага, сяброўства, адказнасць, клопат); распытаць пра міжасобасныя адносіны (каханне, павага, сяброўства, адказнасць, клопат); расказаць пра свае адносіны са сваякамі, сябрамі; параіць, як вырашыць праблему, якая ўзнікла (базавы і павышаны ўзроўні); абмеркаваць праблему адносін паміж пакаленнямі (павышаны ўзровень)
	Здаровы лад жыцця	Абмеркаваць добрыя і шкодныя звычкі; расказаць аб прынцыпах здоровага харчавання і выказаць свае адносіны да іх; даць рэкамендацыі па вядзенні здоровага ладу жыцця; расказаць пра недамаганні і запытаць парад (базавы і павышаны ўзроўні); пераканаць субяседніка ў неабходнасці здоровага ладу жыцця (павышаны ўзровень)
	Свет моды	Расказаць пра перавагі ў адзенні; распытаць субяседніка пра яго перавагі ў адзенні; выказаць меркаванне адносна школьнай формы і абгрунтаваць яго; выказаць свае адносіны да маладзёжнай моды

		(базавы і павышаны ўзроўні); абмеркаваць сучасныя тэндэнцыі ў модзе (павышаны ўзровень)
Вучэбна-працоўная	Вучоба	Расказаць аб праблемах, звязаных з вучобай; распытаць сябра пра поспехі і цяжкасці ў вучобе; даць парады (рэкамендацыі) для павышэння эфектыўнасці вучобы; абмеркаваць магчымасці далейшай адукацыі (базавы і павышаны ўзроўні); даказаць важнасць добрай вучобы для выбару будучай прафесіі; прааналізаваць свой стыль вучэбнай дзейнасці (павышаны ўзровень)
Сацыяльна-культурная	Сучасныя сродкі камунікацыі	Расказаць пра найбольш значныя навуковыя вынаходкі ў сферы камунікацыі (камп'ютар, ноўтбук, планшэт, смартфон, глабальная камп'ютарная сетка Інтэрнэт); абмеркаваць магчымасці выкарыстання інфармацыйных тэхналогій у сучасным жыцці; абмеркаваць праблемы, звязаныя з распаўсюджаннем камп'ютарных камунікацый (базавы і павышаны ўзроўні); даказаць перавагі выкарыстання сучасных сродкаў камунікацыі; выказаць меркаванне аб перспектывах развіцця сродкаў камунікацыі (павышаны ўзровень)
Сацыяльна-пазнавальная	Культурны вольны час	Расказаць пра розныя формы вольнага часу; растлумачыць свае перавагі ў сферы вольнага часу; распытаць (замежнага) суб'ядніка пра перавагі ў сферы вольнага часу; расказаць пра цікавыя музеі; параіць наведаць музей; распытаць пра наведванне музея (тэатра, кінатэатра) (базавы і павышаны ўзроўні); падзяліцца ўражаннямі пра наведванне культурнага мерапрыемства; аргументаваць сваё меркаванне наконт пераваг у сферы вольнага часу (павышаны ўзровень)

	Надвор'е і клімат	Расказаць пра кліматычныя асаблівасці Рэспублікі Беларусь; распытаць пра кліматычныя асаблівасці краін вывучаемай мовы; скласці кароткі прагноз надвор'я; абмеркаваць планы на адпачынак з улікам прагнозу надвор'я (базавы і павышаны ўзроўні); паведаміць пра стыхійныя бедствы ў розных рэгіёнах свету; абмеркаваць узаемасувязь надвор'я, клімату, здароўя і дзейнасці чалавека (павышаны ўзровень)
--	-------------------	--

Патрабаванні да практычнага валодання відамі маўленчай дзейнасці

Успрыманне і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны разумець на слых іншамоўныя тэксты дыялагічнага і маналагічнага характару, якія прад'яўляюцца педагагічным работнікам і ў гука- або відэазапісе, у натуральным тэмпе, з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест:

вылучаць асноўную інфармацыю ў тэкстах, што змяшчаюць 2–3 % незнаёмых слоў, значэнне якіх можна зразумець з дапамогай моўнай ці кантэкстуальнай здагадкі;

адносна поўна разумець тэксты, што змяшчаюць 1–2 % незнаёмых слоў, значэнне якіх можна зразумець з дапамогай здагадкі.

Віды тэкстаў: апавяданне, інтэрв'ю, аб'ява, размова па тэлефоне, фрагмент радыёпраграмы (відэафільма), песня, дыялог.

Працягласць гучання тэксту: 2–2,5 хвіліны.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

запытваць і паведамляць інфармацыю, якая вызначаецца прадметна-тэматычным месцам зносінаў;

выказаць сваё меркаванне і даведацца пра адносіны суб'екта да атрыманай інфармацыі;

падтрымліваць або аспрэчваць меркаванне суб'екта, аргументуючы свой пункт погляду.

Віды дыялогу: дыялог-распытванне, дыялог-абмен думкамі, інтэрв'ю, дыялог-пабуджэнне да дзеяння, дыялог-разважанне.

Колькасць рэплік на кожнага суб'екта: 6–7.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

рабіць падрыхтаваныя і невялікія непадрыхтаваныя паведамленні па тэме, праблеме, сітуацыі:

апісваць і параўноўваць прадметы, факты і з'явы;

расказваць аб праслуханым, прачытаным і ўбачаным;

спалучаць апісанне і апавяданне з элементамі разважання і выражэннем асабістай ацэнкі.

Віды маналагічнага выказвання: апісанне, апавяданне, разважанне, ацэначнае меркаванне, параўнанне.

Аб'ём выказвання: не менш за 10–14 фраз.

Чытанне

Вучні павінны разумець тэксты з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання:

асноўны змест аўтэнтычных (часткова адаптаваных) мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (азнаямленчае чытанне);

поўна і дакладна разумець змест аўтэнтычных (часткова адаптаваных) мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (вывучальнае чытанне).

Вучні павінны ўмець:

знаходзіць неабходную (цікавую) для вучняў інфармацыю ў тэкстах публіцыстычнага і прагматычнага характару (праглядальнае, пошукавае чытанне);

ацэньваць важнасць і навізну атрыманай інфармацыі і выражаць свае адносіны да яе.

Тэксты, прызначаныя для разумення асноўнага зместу (азнаямленчае чытанне), могуць уключаць да 3–4 % незнаёмых слоў, пра значэнне якіх можна здагадацца. Аб'ём тэксту: прыкладна 2600–3500 друкаваных знакаў з прабеламі.

Тэксты для вывучальнага чытання могуць уключаць 2–3 % незнаёмых слоў, раскрыццё значэння якіх магчыма пры выкарыстанні двухмоўнага слоўніка. Аб'ём тэксту: прыкладна 2100–3000 друкаваных знакаў з прабеламі.

Віды тэкстаў: апавяданне, верш, навукова-папулярны артыкул, буклет музея, пісьмо, e-mail, афіша, праграма спектакля.

Пісьмовае маўленне

Вучні павінны ўмець прадукцыраваць нескладаныя віды пісьмовых тэкстаў у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краіне вывучаемай мовы:

пісаць запрашэнні, лісты, у тым ліку e-mail;

пісаць кароткую аўтабіяграфію;

складаць план;

рабіць кароткія запісы па прачытаным (праслуханым) тэксце;

выкладаць змест прачытанага (праслуханага) тэксту;

пісаць міні-сачыненне па прапанаванай тэме.

Аб'ём тэксту: не менш за 90–130 слоў.

Патрабаванні да авалодання моўным матэрыялам

Англійская мова

Фанетыка

Націск у вытворных словах. Выкарыстанне інтанацыі для выказвання пачуццяў і эмоцый.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 200–280 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1510–1740 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 910–1360 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы назоўнікаў -ty, -ist, -ship; прыстаўкі un-, in-.

Прыстаўкі dis-, mis-, over-*

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Артыкль: артыкль з уласнымі імёнамі (назвы тэатраў, музеяў, кінатэатраў); артыкль з назвамі вынаходак і сродкаў камунікацыі (тэлефон, камп'ютар, глабальная камп'ютарная сетка Інтэрнэт); артыкль з абстрактнымі назоўнікамі (love, care, friendship, responsibility).

Прыметнік: прыметнікі і прыслоўі, якія ўяўляюць цяжкасці для адрознівання (hard – hardly, good – well, late – lately, bad – badly).

Займеннік: абсалютныя прыналежныя займеннікі, незначальныя займеннікі other, another.

Дзеяслоў: спосабы выражэння дзеянняў у будучыні: Present Simple, Present Continuous, Future Simple.

Прыслоўе: ступені параўнання прыслоўяў.

Прыназоўнік: прыназоўнікі з назоўнікамі.

Сінтаксіс

Параўнальныя канструкцыі the more ... the better. Складаназалежны сказ з рознымі даданымі сказамі.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Займеннік: адносныя займеннікі what, where, why, when*.

Дзеяслоў: мадальныя дзеясловы can't, could, may, might, must з рознымі відамі інфінітыва для выказвання дапушчэння аб магчымасці (немагчымасці) выканання дзеянняў.

Інфінітыў: віды інфінітыва Indefinite, Continuous, Perfect, Perfect Continuous.

Злучнік: for, since.

Сінтаксіс

Ускосная мова*.

Нямецкая мова

Фанетыка

Рытм у сказе (націскныя і ненаціскныя словы ў складаных сказах).

Інтанацыя сказаў з інфінітывам і часціцай zu.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 200–280 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1510–1740 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 910–1360 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: суфіксы прыметнікаў -sam, -los.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: род назоўнікаў (сістэматызацыя). Асаблівы від скланення назоўнікаў. Скланенне назоўнікаў (сістэматызацыя). Спосабы ўтварэння множнага ліку назоўнікаў: -e, =e; -er, =er; =Ø, -Ø; -en, -n; -s.

Артыкль: азначальны артыкль, калі пасля назоўніка ідзе назоўнік у родным склоне або назоўнік з прыназоўнікам. Азначальны, неазначальны артыкль, адсутнасць артыкля (сістэматызацыя).

Прыметнік: скланенне прыметнікаў, перад якімі адсутнічае супрадавальнае слова. Скланенне прыметнікаў у множным ліку.

Дзеяслоў: часавая форма будучага часу Futurum I Aktiv. Часавыя формы дзеяслова ў незалежным стане (сістэматызацыя). Часавыя формы дзеяслова ў залежным стане Präsens Passiv, Präteritum Passiv.

Інфінітыў: інфінітыў без часціцы zu пасля мадальных дзеясловаў; дзеясловаў успрымання sehen, hören; дзеясловаў, якія абазначаюць рух (у функцыі акалічнасці); дзеяслова bleiben.

Інфінітыў з часціцай zu пасля групы дзеясловаў: anfangen, beginnen, beschließen, bitten, einladen, erlauben, empfehlen, raten, hoffen, planen, vergessen, versprechen, versuchen, verbieten; пасля звароту es gibt; пасля выказаў Freude (Spaß) machen; пасля канструкцый sein + прыметнік або дзеепрыметнік (es ist gesund (schlecht, höflich, interessant, leicht, schwer, (un)möglich, erlaubt, verboten)); haben + абстрактны назоўнік (Absicht, Angst, Grund, Lust, Möglichkeit, Problem, Schwierigkeit, Zeit).

Прыназоўнік: прыназоўнікі часу і месца (сістэматызацыя). Прыназоўнікі von, durch для ўказання на носьбіта дзеяння ў сказах з дзеясловам у залежным стане.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы: даданыя сказы мэты са злучнікам damit.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Інфінітыў: інфінітыўныя звароты statt ... zu + Infinitiv; ohne ... zu + Infinitiv.

Прыназоўнік: прыназоўнікі wegen, trotz, якія патрабуюць роднага склону.

Прыназоўнік mit для ўказання на інструмент дзеяння ў сказах з дзеясловам у залежным стане**.

Сінтаксіс

Сказы са злучнікам sowohl ... als auch.

Французская мова

Фанетыка

Інтанацыя асноўных тыпаў простага, складаназлучанага і складаназалежнага сказаў.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 200–280 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1510–1740 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 910–1360 лексічных адзінак.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Назоўнік: жаночы род назоўнікаў, якія абазначаюць прафесію.

Артыкль: сістэматызацыя ўжывання артыкляў з абстрактнымі назоўнікамі (з'явы прыроды), з географічнымі назвамі.

Займеннік: адносныя займеннікі qui, que, où (паўтарэнне), адносны займеннік dont. Сістэматызацыя асабовых займеннікаў.

Дзеяслоў: умоўны лад le conditionnel présent; дапасаванне часоў (план цяперашняга).

Прыслоўе: асаблівыя формы ўтварэння ступеней параўнання.

Сінтаксіс

Сістэматызацыя асноўных тыпаў простага, складаназлучанага і складаназалежнага сказаў. Ужыванне часоў у даданым умоўным сказе пасля злучніка si: le présent de l'indicatif, l'imparfait de l'indicatif.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Дзеяслоў: перадпрошлы час le plus-que-parfait. Безасабовая форма дзеяслова le participe passé ў ролі прыметніка.

Абвесны лад le subjonctif présent.
 Умоўны лад le conditionnel passé*.
 Сінтаксіс
 Ускоснае пытанне, ускосная мова.

Испанская мова

Фанетыка

Удасканаленне слыхавымаўленчых навыкаў вучняў на аснове вывучаемага лексіка-граматычнага матэрыялу.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.
 Рэцэптыўны мінімум: 200–280 лексічных адзінак.
 Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1510–1740 лексічных адзінак.
 Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 910–1360 лексічных адзінак.
 Словаўтварэнне: суфіксы назоўнікаў -ісіа, -ісіо, суфікс прыметнікаў -al, суфікс прыслоўяў -mente.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення
 Марфалогія
 Дзеяслоў: potencial simple у мадальным значэнні.
 Дзеепрыметнік: сістэматызацыя ўжывання форм participio pasado ў функцыі азначэння, канструкцыя estar + participio pasado.
 Прыслоўе: прыслоўі спосабу дзеяння.
 Сінтаксіс
 Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення
 Марфалогія
 Дзеяслоў: формы, значэнне і ўжыванне дзеясловаў у pretérito perfecto de subjuntivo*.
 Формы, значэнне і ўжыванне дзеясловаў у pretérito imperfecto de subjuntivo*.
 Дапасаванне часоў пры замене простага мовы на ўскосную.
 Сінтаксіс
 Складаназалежныя сказы з даданымі ўмоўнымі сказамі II тыпу*.

Кітайская мова

Патрабаванні да практычнага валодання відамі маўленчай дзейнасці

Успрыманне і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны разумець на слых іншамовныя тэксты дыялагічнага і маналагічнага характару, якія прад'яўляюцца педагагічным работнікам, і ў гука- або відэазапісе, у натуральным тэмпе, з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест:

вылучаць асноўную інфармацыю ў тэкстах, што змяшчаюць 2–3 % незнаёмых слоў, значэнне якіх можна зразумець з дапамогай моўнай ці кантэкстуальнай здагадкі;

адносна поўна разумець тэксты, што змяшчаюць 1–2 % незнаёмых слоў, значэнне якіх можна зразумець з дапамогай здагадкі.

Віды тэкстаў: апавяданне, інтэрв'ю, аб'ява, размова па тэлефоне, фрагмент радыёпраграмы (відэафільма), песня, дыялог.

Працягласць гучання тэксту: 2–2,5 мінуты.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

запытваць і паведамляць інфармацыю, якая вызначаецца прадметна-тэматычным зместам зносін;

выказваць сваё меркаванне і даведвацца пра адносіны суб'яседніка да атрыманай інфармацыі;

падтрымліваць або аспрэчваць меркаванне суб'яседніка, аргументуючы свой пункт погляду.

Віды дыялогу: дыялог-распытванне, дыялог-абмен думкамі, інтэрв'ю, дыялог-пабуджэнне да дзеяння.

Колькасць рэплік на кожнага суб'яседніка – 6–7.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ўмець:

рабіць падрыхтаваныя і невялікія непадрыхтаваныя паведамленні па тэме, праблеме, сітуацыі;

апісваць і параўноўваць прадметы, факты і з'явы;

расказваць аб праслуханым, прачытаным і ўбачаным;

спалучаць апісанне і апавяданне з элементамі разважання і выражэннем асабістай ацэнкі.

Віды маналагічнага выказвання: апісанне, апавяданне, разважанне, ацэначнае меркаванне, параўнанне.

Аб'ём выказвання: не менш за 10–14 фраз.

Чытанне

Вучні павінны разумець тэксты, напісаныя з дапамогай іерогліфаў, з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання:

асноўны змест аўтэнтычных (часткова адаптаваных) мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (азнаямленчае чытанне);

поўна і дакладна разумець змест аўтэнтычных (часткова адаптаваных) мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (вывучальнае чытанне).

Вучні павінны ўмець:

знаходзіць неабходную (цікавую) для вучняў інфармацыю ў тэкстах публіцыстычнага і прагматычнага характару (праглядальнае, пошукавае чытанне);

ацэньваць важнасць і навізну атрыманай інфармацыі і выражаць свае адносіны да яе.

Тэксты, прызначаныя для разумення асноўнага зместу (азнаямленчае чытанне), могуць уключаць да 3–4 % незнаёмых слоў, пра значэнне якіх можна здагадацца. Аб'ём тэксту – 0,75 старонкі.

Тэксты для вывучальнага чытання могуць уключаць 2–3 % незнаёмых слоў, раскрыццё значэння якіх магчыма пры выкарыстанні двухмоўнага слоўніка. Аб'ём тэксту – 0,5 старонкі.

Віды тэкстаў: апавяданне, верш, навукова-папулярны артыкул, буклет музея, пісьмо, e-mail, афіша, праграма спектакля.

Пісьмовае маўленне

Вучні павінны ўмець прадукцыраваць нескладаныя віды пісьмовых тэкстаў, напісаных з дапамогай іерогліфаў, у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краіне вывучаемай мовы:

пісаць запрашэнні, лісты, у тым ліку e-mail;

пісаць кароткую аўтабіяграфію;

складаць план;

рабіць кароткія запісы па прачытаным (праслуханым) тэксце;

перадаваць змест прачытанага (праслуханага) тэксту;

пісаць міні-сачыненне па прапанаванай тэме.

Вучні павінны ўмець пісаць іерогліфы (750 адзінак) і тэксты іерогліфамі (200 адзінак).

Патрабаванні да авалодання моўным матэрыялам

Фанетыка

Інтанацыя бяззлучнікавых сказаў.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230–280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 200–280 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1510–1740 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 910–1360 лексічных адзінак.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Марфалогія

Лічэбнік: лічэбнікі ад 10 000, рэдуплікацыя канструкцый лічэбнік – лічыльнае слова.

Назоўнік: рэдуплікацыя назоўнікаў.

Лічыльныя словы: рэдуплікацыя лічыльных слоў, канструкцый лічэбнік – лічыльнае слова.

Дзеяслоў: залежны стан.

Прыслоўе: 像, 不过, 差不多, 曾经.

Прыназоўнік: 跟据, 对于, 关于.

Злучнік: 并, 免得.

Сінтаксіс

Бяззлучнікавыя сказы.

Складаныя дапаўненні напрамку.

Сказы з 把.

Ускосная мова.

Канструкцыі 跟...有关系,什么的, 是...的, ...有 10 米高, 包括...最好, ...开始, 既...又, 如果...那么, 不是...就是.

Выніковыя дапаўненні 上, 开, 出来, 起来, 下去.

Дапаўненні напрамку 来, 去, 出来/去, 进来 / 去, 起来, 上来 / 去, 下来/ 去过来 / 去.

Дапаўненне стану.

Дапаўненне магчымасці.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Марфалогія

Прыслоўе: 将要, 将来.

Злучнік: 并, 并且, 而, 而且, 不仅. 一会儿...

Сінтаксіс

Канструкцыі 一会儿, 从...以来.

Патрабаванні да вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў пасля заканчэння
навучання на II ступені агульнай сярэдняй адукацыі
(базавы ўзровень)

Ведаць:

артыкуляцыйныя нормы і асноўныя інтанацыйныя мадэлі вывучаемай замежнай мовы;

асноўныя камунікатыўна-значныя частотныя і стылістычна нейтральныя лексічныя адзінкі, нормы словаўжывання і тыповыя спосабы словаўтварэння;

граматычныя з'явы прадуктыўнага і рэцэптыўнага мінімумаў і правілы іх утварэння і ўжывання;

асноўныя звесткі аб нацыянальна-культурнай спецыфіцы краін вывучаемай мовы; нормы маўленчых і немаўленчых паводзін ва ўмовах міжкультурных зносін;

асноўныя спосабы пошуку інфармацыі ў даведачных крыніцах, у тым ліку ў Інтэрнэце;

асноўныя вербальныя і невербальныя сродкі пераадолення цяжкасцей пры зносінах (перапытванне, удакладненне; міміка, жэсты);

умець:

афармляць вусныя і пісьмовыя выказванні ў адпаведнасці з вывучанымі фанетычнымі, лексічнымі і граматычнымі нормамі замежнай мовы для вырашэння камунікатыўных задач у стандартных сітуацыях зносін;

разумець і здабываць інфармацыю з аўтэнтычных (часткова адаптаваных) тэкстаў з рознай ступенню дакладнасці, глыбіні і паўнаты пры чытанні і ўспрыманні маўлення на слых;

прадстаўляць сваю краіну і яе культуру ў тыповых сітуацыях іншамоўнай міжкультурнай камунікацыі і ажыццяўляць маўленчае ўзаемадзеянне з прадстаўнікамі краін вывучаемай мовы з улікам іх нацыянальна-культурнай спецыфікі і норм маўленчых і немаўленчых паводзін;

выкарыстоўваць асноўныя вербальныя і невербальныя сродкі кампенсацыі дэфіцыту ведаў для паспяховага вырашэння камунікатыўных задач;

ажыццяўляць самастойную вучэбна-пазнавальную дзейнасць па пошуку, зборы і абагульненні інфармацыі ў даведачных, у тым ліку іншамоўных, крыніцах і ў глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт;

валодаць:

фанетычнымі, лексічнымі і граматычнымі нормамі вывучаемай замежнай мовы, дастатковымі для вырашэння камунікатыўных задач у стандартных сітуацыях міжкультурнай камунікацыі;

прадуктыўнымі відамі іншамоўнай маўленчай дзейнасці (гаварэнне, пісьмовае маўленне) з высокай ступенню рэпрадуктыўнасці, выконваючы сацыякультурныя нормы маўленчых паводзін;

рэцэптыўнымі відамі маўленчай дзейнасці (чытанне, успрыманне і разуменне маўлення на слых) з рознай ступенню дакладнасці, паўнаты і глыбіні разумення зместу часткова адаптаваных тэкстаў;

нормамі маўленчага і немаўленчага этыкету вывучаемай замежнай мовы, дастатковымі для ажыццяўлення міжкультурных зносін;

агульнавучэбнымі і спецыяльнымі ўменнямі для ажыццяўлення самастойнай вучэбна-пазнавальнай дзейнасці па авалоданні замежнай мовай;

(павышаны ўзровень)

ведаць:

правілы вымаўлення і рытміка-меладычнай арганізацыі іншамоўнага маўлення;

значэнні вывучаных лексічных адзінак, уключаючы ацэначную лексіку і ўстойлівыя словазлучэнні, асноўныя спосабы словаўтварэння (афіксацыя, словаскладанне);

граматычныя з'явы прадуктыўнага і рэцэптыўнага мінімумаў і правілы іх ужывання і распазнавання;

рэаліі культуры краін вывучаемай мовы ў межах прадметна-тэматычнага зместу праграмы; правілы маўлення і немаўленняга этыкету;

спосабы пошуку інфармацыі ў даведачных і іншых іншамоўных крыніцах, у тым ліку ў інтэрнэце;

асноўныя вербальныя і невербальныя сродкі пераадолення цяжкасцей пры зносінах (перапытванне, удакладненне, сінанімічныя сродкі выказвання думкі; міміка, жэсты, малюнак);

умець:

афармляць вусныя і пісьмовыя выказванні ў адпаведнасці з фанетычнымі, арфаграфічнымі, лексічнымі і граматычнымі нормамі вывучаемай мовы;

ажыццяўляць маўленчае і немаўленчае ўзаемадзеянне з прадстаўнікамі краін вывучаемай мовы і прадстаўляць сваю краіну і яе культуру ва ўмовах іншамоўнай міжкультурнай камунікацыі;

выкарыстоўваць вербальныя і невербальныя сродкі кампенсацыі дэфіцыту ведаў для паспяховага вырашэння камунікатыўных задач;

ажыццяўляць самастойную вучэбна-пазнавальную дзейнасць па пошуку, зборы і абагульненні інфармацыі ў даведачных і іншых іншамоўных крыніцах;

валодаць:

фанетычнымі, лексічнымі і граматычнымі нормамі вывучаемай замежнай мовы, дастатковымі для вырашэння камунікатыўных задач у стандартных сітуацыях міжкультурнай камунікацыі;

прадуктыўнымі відамі іншамоўнай маўленчай дзейнасці (гаварэнне, пісьмовае маўленне) з дастатковай ступенню самастойнасці і ініцыятыўнасці, выконваючы сацыякультурныя нормы маўленчых паводзін;

рэцэптыўнымі відамі маўленчай дзейнасці (чытанне, успрыманне і разуменне маўлення на слых) з рознай ступенню дакладнасці, паўнаты і глыбіні разумення зместу ў залежнасці ад камунікатыўнай задачы;

нормамі маўлення і немаўленняга этыкету вывучаемай замежнай мовы, дастатковымі для ажыццяўлення паспяховых міжкультурных зносін;

агульнавучэбнымі і спецыяльнымі ўменнямі для арганізацыі самастойнай вучэбна-пазнавальнай дзейнасці па авалоданні замежнай мовай.

*Моўныя з'явы прызначаны для прадуктыўнага засваення пры вывучэнні вучэбнага прадмета на павышаным узроўні.

**Моўныя з'явы прызначаны для рэцэптыўнага засваення пры вывучэнні вучэбнага прадмета на павышаным узроўні.